

Fenntartható fejlődési stratégia

Az Európai Parlament állásfoglalása a felülvizsgált fenntartható fejlődési stratégiáról

Az Európai Parlament,

- tekintettel a 2001. június 15-i és 16-i göteborgi Európai Tanács által elfogadott fenntartható fejlődési stratégiára és a fenntartható fejlődésről szóló 2002-es világszintű csúcstalálkozón elfogadott johannesburgi cselekvési programra,
 - tekintettel a Bizottságnak „A fenntartható fejlődés stratégiájának felülvizsgálata - Cselekvési program” című közleményére (COM(2005)0658),
 - tekintettel a 2005. június 16-i és 17-i brüsszeli Európai Tanács elnökségi következtetéseire és a kapcsolódó, saját korábbi állásfoglalásaira,
 - tekintettel a Bizottsághoz és a Tanácshoz intézett szóbeli választ igénylő kérdésekre,
 - tekintettel eljárási szabályzata 108. cikkének (5) bekezdésére,
- A. tekintettel a számos területen, például a termőföld kihasználása és a természeti erőforrások, a közlekedés, az éghajlatváltozás, a halászat, a fosszilis tüzelőanyagok alkalmazása és a biológiai sokféleség kimerülése területén tapasztalható fenntarthatatlan folyamatokra,
- B. hangsúlyozva a három központi, és a kapcsolódó többi, a környezetvédelemmel, a társadalmi igazságossággal, a kohézióval és a gazdasági jóléttel kapcsolatos célkitűzés fontosságát, és tekintettel az arra vonatkozó igényre, hogy a fenntartható fejlődés ezen három összetevőjét megfelelően integrálják és hajtsák végre ez EU-ban és világszerte egyaránt,
- C. tekintettel a politikák alapjául szolgáló elvekre – különösen pedig az életminőségre, valamint a generációk közötti szolidaritásra vonatkozó elvekre – amelyeknek a fenntartható fejlődést kell szolgálniuk,
- D. hangsúlyozva a fenntartható fejlődés alapelveire épülő társadalom felé való kulturális elmozdulás szükségességét, a természeti erőforrások kiaknázásának a gazdasági növekedéstől való elkülönítését szolgáló hosszú távú politikákat követelve,
- E. mivel az európai népesség jelentős része továbbra is olyan súlyos gazdasági és társadalmi problémákkal küzd, mint a szegénység, a munkanélküliség és a társadalmi kirekesztés, és mivel a legrosszabb szociális körülmények (beleértve a rossz lakáskörülményeket és egészségi állapotot) gyakran a társadalmilag leghátrányosabb helyzetben lévő embereket sújtják; tekintettel az EU-ban zajló drámai népességi folyamatokra, és a legkevésbé fejlett országokban zajló ellenkező irányú folyamatokra,

Általános értékelés

Ambícióhiány

1. csalódottságát fejezi ki a 2001-ben Göteborgban elfogadott fenntartható fejlődési stratégia továbbfejlesztése és nyomon követése terén mutatkozó elmaradás miatt;
2. úgy véli, hogy a Bizottságnak a fenntartható fejlődési stratégia felülvizsgálatához kapcsolódó cselekvési programja túlságosan óvatos és gyenge, és jelenlegi formájában nem szolgálja a közvéleménynek és a döntéshozóknak a megoldásra váró, létfontosságú feladatok mögé történő felsorakoztatását;
3. üdvözli ugyanakkor az osztrák elnökségnek a fenntartható fejlődési stratégia újraindítása, a Bizottság javaslatainak megerősítése, a meglévő célok és mutatók egységesebb keretben történő összefogása, valamint új koncepciók előterjesztése érdekében végzett értékes munkáját;

Kapcsolódás a lisszaboni stratégiához

4. úgy véli, hogy a Cardiffban, Lisszabonban és Göteborgban elfogadottakhoz hasonló, több területre kiterjedő stratégiáknak csak akkor van értékük, ha azokat koherens, következetes és átfogó folyamat követi;
5. megjegyzi, hogy a lisszaboni stratégia környezeti céljainak hasonló jelentőséget kellene tulajdonítani, mint a versenyképességnek és a munkahelyteremtésnek, míg a fenntartható fejlesztési stratégiában a gazdasági fenntarthatóságot és a szegénység csökkentését kellene a környezeti célokkal egyenlő fontosságú prioritásnak tekinteni;
6. ebben az összefüggésben rámutat, hogy az új fenntartható fejlődési stratégia és a lisszaboni stratégia számos ponton kiegészítik egymást, például a jobb versenyképességre, a több és jobb minőségű munkahely megteremtésére, a környezetvédelemre és a kockázatmegelőzésre vonatkozó közös céljaik terén;
7. javasolja ezért, hogy tegyenek konkrét lépéseket ezek időben történő és megfelelően összehangolt végrehajtása érdekében; nevezetesen kompatibilis ellenőrző és felülvizsgálati eljárások segítségével;
8. javasolja továbbá, hogy a lisszaboni és a fenntartható fejlődési stratégia hatékony összehangolása felé vezető konkrét lépésként az energetikai és közlekedési rendszerek szükséges, a gazdasági növekedéstől független energiaigény és a környezetbarát közlekedési módok felé történő elmozdulásra (a fenntartható fejlődési stratégia egyik fő céljára) épülő átalakítását használják fel a növekedés, a foglalkoztatottság és az export előmozdítására a lisszaboni stratégián belül;
9. tudomásul veszi továbbá a 2006-os tavaszi Európai Tanács azon határozatát, amely szerint minden évben a tavaszi ülészakalmával energetikai felülvizsgálatot kell tartani, és hogy az ezzel kapcsolatos munkának illeszkednie kell a fenntartható növekedési stratégia és a lisszaboni folyamat szélesebb keretei közé;

A stratégia megerősítése

A célok megerősítése: világos közép- és hosszú távú célok és célkitűzések meghatározása

10. megjegyzi, hogy a „fenntartható fejlődés” kifejezés előnye, hogy igazán átfogja a

gazdasági, társadalmi és környezetvédelmi célkitűzéseket, úgy véli ezért, hogy a különböző értelmezésekre való tekintettel a kifejezésnek a lehető legpontosabbnak kell lennie;

11. ebben az összefüggésben egyetért a felülvizsgált fenntartható fejlődési stratégiába beillesztésre javasolt hét kulcskérdéssel (éghajlatváltozás és tiszta energiaforrások, közegészségügy, társadalmi kirekesztés, demográfia és migráció, természeti erőforrásokkal való gazdálkodás, fenntartható közlekedés, globális szegénység és fejlesztési kihívások);
12. kéri, hogy a Bizottság vizsgálja felül a célokat és célkitűzéseket a lehető legmagasabb szintű célkitűzések és annak biztosítása érdekében, hogy ezek mérhetőek és közelebről meghatározottak legyenek az előrehaladás pontos és részletes értékelése céljából;
13. hangsúlyozza a közegészségügyi kérdések és a biológiai sokféleség védelmének fontosságát, tekintettel arra az ambiciózus célkitűzésre, hogy 2010-ig visszafordítsák a biológiai sokféleség csökkenését Európában és az egész világon, és javasolja, hogy ezt a kérdést új kulcskérdésként illessék be a fenntartható fejlődési stratégiába, vagy legalábbis kapjon különleges hangsúlyt a természeti erőforrásokkal való egészségessége és az azokkal való gazdálkodás speciális fejezeteiben;
14. hangsúlyozza a nemek közötti egyenlőség jelentőségét a fenntartható fejlődésben; hangsúlyozza, hogy a lisszaboni stratégia és a fenntartható fejlődési stratégia közös célkitűzései nem valósíthatók meg a jelenlegi egyenlőtlenségek megszüntetése és a nők és férfiak képességeinek jobb kihasználása nélkül; hangsúlyozza ezért, hogy a társadalmi integrációt a lehető legátfogóbb jelentésében kell érteni, beleértve a nemi dimenziót is;
15. úgy véli ezért, hogy korlátozott számú, az elővigyázatosság elvén alapuló és ambiciózus **és reális** közép- és hosszú távú célt kell újra jóváhagyni vagy meghatározni, amelyeket azután megfelelően végre kell hajtani és ellenőrizni kell; úgy véli, hogy e céloknak különösen a jelenlegi, a termőföld kihasználása, a természeti erőforrások, a közlekedés, az éghajlatváltozás, a halászat, a fosszilis tüzelőanyagok alkalmazása és a biológiai sokféleség kimerülése területén tapasztalható negatív folyamatokra kell választ adniuk, és bátorítaniuk kell az üzemmódváltást, a közlekedésnek a gazdasági fejlődéstől való elválasztását, valamint az üvegházhatást okozó gázok kibocsátásának olyan mértékű csökkentését, hogy a felmelegedés mértéke ne haladja meg a +2°C-ot az iparosodás előtti időszakhoz képest;
16. támogatja a javaslatot, miszerint kerüljön újból előtérbe az, hogy a forráshatékonyságot környezeti készletkönyvelés alkalmazásával próbálják mérni; javasolja, hogy tegyenek különleges erőfeszítéseket az EU világ gazdaságra gyakorolt hatásának tanulmányozására, elemezve a környezeti hatást mind a fogyasztás, mind a termelés oldaláról és azt tűzve ki célul, hogy az EU káros hatását szisztematikusan csökkenjen;
17. üdvözli ezenkívül a Bizottságnak a szegénység és a társadalmi kirekesztés leküzdésének európai évére vonatkozó javaslatát; sürgeti a Bizottságot, hogy terjesszen elő még specifikusabb kezdeményezéseket és hatékony végrehajtási intézkedéseket a valódi előrehaladás lehetővé tétele érdekében; ebben az összefüggésben például rámutat a Bizottságnak az idősödő társadalom hatásának elemzésére irányuló kezdeményezésére, amelynek célja, hogy konkrét megoldásokat találjon mind az Európai Unió politikai döntéshozása különböző szintjei, mind a civil társadalom részvételére alapozva;

A növekedés minőségének javítása, mint a fenntartható fejlődési stratégia előfeltétele

18. úgy ítéli meg, hogy a társadalomban végbement előrehaladás mérésében a GDP-re helyezett hangsúlyt ugyanakkora mértékben a növekedés minőségi szempontjaival kell ellensúlyozni, mivel ez a terület a fenntartható fejlődés előfeltétele; úgy véli ezért, hogy meg kell egyezni a fenntarthatóság – korlátozott számú – legfontosabb mutatóiról, amelyeket a fenntartható fejlődési stratégia éves felülvizsgálatában be kell mutatni és széles körben meg kell tárgyalni; úgy ítéli meg, hogy e mutatóknak az életminőség alapvető szempontjaival kell együtt járniuk, és lehetővé kell tenniük az egészség (az egészség gondozás nyújtása és minősége, várható élettartam, gyermekhalálozás, stb.), a tudatosság (oktatás és kultúra, IKT-hez való hozzáférés, stb.), a befogadás (részvétel a társadalom döntéseiben és szociális tőke), és a környezetminőség (levegő- és vízszennyezés, stb.) számszerű és rövid értékelését;
19. az európai szociális modell további fejlesztésére, valamint ajánlásokra szólít fel e modell alapján, hogy a tagállamok hozzanak intézkedéseket a szegénység, a társadalmi kirekesztés és a társadalom idősödésének következményei „fenntarthatatlan” irányai ellen; úgy ítéli meg, hogy e célból mutatókat kell kidolgozni a társadalmi helyzettel kapcsolatban, amelyeket azután bele lehet foglalni a fenntarthatósági hatástanulmányba; hangsúlyozza, hogy Európának szüksége van egy makrogazdasági keretre a fenntartható fejlődés támogatása, a környezetbarát belső kereslet, a foglalkoztatás és a társadalmi kohézió erősítése végett;
20. úgy ítéli meg, hogy a fenntartható fejlődést inkább gazdasági lehetőségnek kell tekinteni, mintsem kényszernek, illetve a technológiai innováció és befektetés ösztönzőjének; felszólítja ezért a Bizottságot, hogy biztosítsa az Unió növekedési stratégiáinak hatékony koordinációját, belefoglalva az információs és kommunikációs technológiákat és a fenntartható fejlődés és az „okos növekedés” forráshatékony technológiáit mind odahaza, mind pedig külföldön;
21. úgy véli, hogy egy tudásra, tudatosságra és részvételre, valamint befogadásra és interperszonális kapcsolatokra épülő társadalmat a lisszaboni napirenden túlmutató módon kell előmozdítani; úgy ítéli meg, hogy ez magasabb minőségű társadalmat fog képviselni és egy olyat, amely az IKT nagyobb támogatása által csökkenteni tudja az energia és más természetes erőforrások iránti keresletet;

A fenntarthatóságirányítás megerősítése nemzeti, uniós és nemzetközi szinten

22. úgy véli, hogy a fenntartható fejlődési stratégiának szisztematikus nyomon követésre van szüksége, amennyiben megfelelően kívánják végrehajtani;
23. úgy határoz, hogy a fenntartható fejlődési stratégiában szereplő célokról plenáris ülés keretében vitát rendez az illetékes bizottságok hozzájárulásai alapján, hogy a Parlament időben ki tudja nyilvánítani véleményét a fenntartható fejlődési stratégia előrehaladásáról és prioritásairól ahhoz, hogy ezeket teljes mértékben figyelembe lehessen venni a fenntartható fejlődési stratégia Európai Tanács általi felülvizsgálatában; úgy ítéli meg ezenfelül, hogy rendszeres párbeszédet kell folytatnia a tagállamok nemzeti parlamentjeivel és az alkotmányos régiók parlamentjeivel általános vagy kétoldalú alapon annak érdekében, hogy megvizsgálják a fenntartható fejlődés legjobb gyakorlatát, valamint hogy tapasztalatot cseréljenek a fenntartható fejlődési stratégia mind európai szintű, mind nemzeti megvalósítása tekintetében;

24. hangsúlyozza a nemzeti fenntartható fejlődési stratégiák fontosságát minden EU-tagállamon belül és a legjobb gyakorlatok egymás közötti kicserélésének szükségét; hangsúlyozza továbbá a fenntartható fejlődési stratégiával kapcsolatosan a regionális és helyi szinten, valamint az egyes polgárok szintjén megvalósuló cselekvések szükségességét, az oktatás, a részvétellel kapcsolatos folyamatok és a fenntartható fejlődési alapelvekkel kapcsolatos figyelemfelkeltés megerősítésével;
25. úgy ítéli meg, hogy a fenntarthatóság felülvizsgálatának minden, az EU új politikai intézkedéseivel kapcsolatos hatásvizsgálat és a politikák megvalósításának utólagos nyomon követése központi elemének kell lennie;
26. úgy véli, hogy az uniós szintű cselekvéseket nemzetközi szintű cselekvéseknek kell kiegészíteniük, azzal a céllal, hogy bátorítsák a fenntartható fejlődéssel kapcsolatos alapelvek előmozdítását az egész világon, nem utolsósorban a gyorsan fejlődő országokban, a gazdaság növekedésének és a szegénység csökkentésének előmozdítása céljából, a ritka erőforrások megmentése és a globális környezetvédelem mellett;
27. ezért a johannesburgi cselekvési terv és a millenniumi fejlesztési célok elérése felé tett előrehaladás szisztematikusabb éves nyomon követésére szólít fel;
28. elismeri, hogy a fejlődő országoknak nem kell megismételniük az ipari országok környezetszennyezési hibáit gazdaságuk fejlesztése során; ezen felül a fenntarthatósági alapelveknek az EU fejlesztési együttműködési tevékenységeibe való bevonására szólít fel, valamint arra, hogy biztosítsák a megfelelő finanszírozást a globális környezetvédelmi kihívások és szükségletek kezelése végett;

Kiegészítő intézkedések

29. hangsúlyozza az olyan kiegészítő intézkedések szükségességét, mint a fenntartható adóügyi intézkedések és a közbeszerzés, és a fenntarthatatlan köztámogatások lehető leghamarabbi eltörlését számos politikai területen, különösen az energetika és a mezőgazdaság területén; úgy véli, hogy a fenntarthatóság csak úgy valósítható meg, ha a munka helyett az erőforrás-felhasználást és a szennyezést adóztatják;
30. hangsúlyozza a fenntartható fejlődésre vonatkozó vidékfejlesztési programok és a mezőgazdaság (mind hagyományos, mind organikus) fontosságát, mivel csak a gazdaságilag és ökológiailag életképes vidéki területek fordíthatják vissza a vidék lakosságcsökkenési irányát és védhetik meg ezáltal az alapvető fontosságú infrastruktúrákat; célzott kutatási erőfeszítésekre hív fel az éghajlatváltozásnak a Földközi-tenger térségében rendelkezésre álló vízre és talajminőségre gyakorolt lehetséges hatásainak tekintetében;
31. hangsúlyozza a tudomány és az innováció fontos szerepét a fenntartható fejlődési stratégiában meghatározott számos kihívással (beleértve a versenyképességet) való szembenézésben; sajnálja, hogy az EU-ban és tagállamaiban az energiakutatás közszférátámogatása drasztikusan csökkent az utóbbi időben és ennek a jelentős emelésére hív fel, a megújuló energiaforrások támogatását és az energiahatékonyságot tekintve;
32. felismeri, hogy a klímabiztonság és a fosszilis üzemanyagoktól való függőség megtörésének szükségessége egyre kiemelkedőbb prioritása az EU politikájának, amely nem csupán ambiciózus hazai cselekvést követel meg az üvegházhatást okozó gázok

megfékezésére, de jelentős pénzügyi támogatást is a fejlődő országokkal való technológiai együttműködéshez az energiahatékonyságba és a szén-szegény technológiákba való befektetés bátorítására; hangsúlyozza az energiamegtakarítás fontosságát, mint az egyetlen jelentősebb európai energiaforrást, amelynek nincsenek káros környezeti hatásai;

33. úgy véli, hogy a fenntartható fejlődési stratégia céljainak tükröződniük kell az EU költségvetésének felhasználásában a 2007-től 2013-ig terjedő időszakban, és segíteniük kell az EU költségvetése 2008-2009-es teljes felülvizsgálatának menetét; ebben az összefüggésben üdvözli, hogy az Európai Regionális Fejlesztési Alapra, az Európai Szociális Alapra és a Kohéziós Alapra vonatkozó általános rendelkezéseket lefektető tanácsi rendeletre irányuló javaslat (COM(2004)0492) egyértelműen kimondja, hogy az Alapok céljait a fenntartható fejlődés kereteiben kívánják elérni, de sajnálja, hogy az Alapok által társfinanszírozott támogatásokra vonatkozó előirányzat nem felel meg az fenntartható fejlődési stratégiának, és úgy ítéli meg, hogy ezt felül kell vizsgálni;
34. végül ragaszkodik ahhoz, hogy a fenntartható fejlődést támogató intézkedéseket ne csak rövid távú költségeik alapján ítéljék meg, hanem hosszú távú előnyeik alapján is, valamint hogy a tétlenség költségeit is teljes mértékben vegyék figyelembe;

o

o o

35. utasítja elnökét, hogy továbbítsa ezt az állásfoglalást a Tanácsnak és a Bizottságnak.